

rajta, ki ga v ta namen soseskino možje določijo, kateri odrajtane kebre vsaki dan zapišejo, nemarne gospodarje pa, ki ne storijo svoje dolžnosti, zaznamovajo, da se obsodijo v kazen (štrafengo) od 1 do 10 gold. ali v zapor od 12 do 48 ur. Da bi le ta postava moč zadobila, vse drugo se bo lahko storilo.

Kebri naj se mečejo v jamo, ktera je za to napravljena; naj se s kropom poparijo in pomoré, potem pa celi kup z apnom potrese. S tako pomorjenimi kebri naj se napravi s perstjo vred tako imenovani mešani gnoj (kompost), ki je zlo rodoviten in tedaj tudi dosti vreden. Kar se za ta gnoj skupi, naj se dene v soseskino kaso za potrebe občinske, ali pa naj se razdeli med deležnike kebrovega gnoja. — Tako ravnanje ni nič novega; na Tiroljskem, Koroškem in drugod tako delajo. Bravci „Novic“ vedó, da je lani na Koroškem v kantonu Müllstadtskem ena sama soseska čez 10 milijonov kebrov pokončala. Postavimo, da je med temi le tretjina babic bilo, in lahko bomo prerajali, kolikošno zalego so pokončali pridni sosesčani, ker je znano, da ena sama babica leže najmanj 30 do 40 jajc, iz katerih se zležajo škodljivi červi in tri leta potem iz njih novi kebre.

Žalostno je sicer, da je za take dobrotljive reči postave treba, — al ker je taka, ni drugač pomagati, kakor da zapoved nadomestuje pamet. To pa tudi ne bo večno terpelo, zakaj če se enkrat ljudem starim in mladim to v glavi vkorenini, bojo mlajši, ki radi le to storijo, kar so pri očetu vidili, se tega dela sami od sebe poprijemali in treba ne bo jih siliti. Tako bojo tudi červe na njivah poberali, kadar orjejo. Res je, da vseh kebrov in vseh červov tudi s tem ne bomo pokončali, al menda je vendar bolje manjša škoda kakor velika, in bolje je, če gospodarju le streha pogori, vsa druga hiša pa mu ostane.

Da pa se sadne drevesa še druge škode obvarujejo, to je, tiste, ki se jim prizadene po hudobnih ljudéh, ki drevje nalasč polomijo ali kakor koli poškodujejo, je treba osmič, da bi se letos oklicana poljska postava ojstro spolnovala. Kako hoče imeti gospodar veselje, če se mu z veliko skerbjo in z velikim trudom zasajeno drevje hudobno poškoduje ali pokončá! Kako ga hoče kaj veseliti, kar je v rokah vsakega tolovaja!

Treba je tedaj, da se saj ta postava, ki je za gospodarsko varstvo sedaj oklicana, ojstro spolnuje in poškodovanim ljudém nagla pravica zgodi.

Obžalovati pa moramo očitno, da za nas Slovence še ni prišla ta tako potrebna postava na dan, to je, da ljudém še ni oklicana v domačem jeziku! Naši ljudje bi še celó nič ne vedili od te postave, ako bi „Novic“ ne bilo; — al „Novice“ niso deželni zakonik, in vsaka postava še le takrat za postavo veljá, kadar je oklicana po cesarski gosposki. In vendar je ravno ta postava zlo imenitna za ljudstvo, da vé, kaj zapopada, kaj ukazuje, kje se more poškodovani pritožiti itd. *)

Mnogo tožb se sliši zoper zajce, kateri včasih veliko škodo prizadevajo sadjorejcom; žeteti bi bilo, da bi se zavoljo občnega prida tudi zajci djali pod poljsko postavo.

Da se cena našega domačega vina povzdigne in tako vinorejcom in celi deželi več dobička naklone in nadlogam bolj odtegne, je treba po mnogih potih skrbeti, da se več vredne vina napravijo. Ena pot do tega je

devetič, postava za pravočasno branje ali bendimo, ktere umni vinorejci že dolgo željno pričakujejo. (Dalje sledi.)

Za domače potrebe kaj.

(Zlo umazane tla v hiši očediti) ali, kakor se po domače navadno pravi, „čedno poribati“, naj se najpo-

*) Sploh se vse čudi, kako je to, da se slovenskemu ljudstvu sedaj ne oklicuje nobena postava več v njegovem jeziku, in da še nič ne vé od poljske postave, od nove obertnijske postave itd.

prej s peskom dobro dergnejo ali poribajo; kakošna mašoba ali razlito olje naj se pa dergne z ojstro kertačo, ki se pomoči v močen lug, najbolje tak, ki se iz sode ali natrona napravi, ki se v štacuni ali apoteki dober kup kupi; potem se tla s kropom zmijejo, in dokler so še vlažne (mokre), naj se namažejo z vodo klorovega apna, to je, klorovega apna — Chlofalk — ki se dobi dober kup v štacuni ali apoteki, naj se raztopi toliko v vodi, kolikor se navadnega apna dene v vodo, da se belilo napravi za zidovje beliti; — drugi dan naj se potem po navadi tla dobro zmijejo, in tla bojo bele kakor da bi nove bile, ako se je vse prav storilo. — Tako se bere v „Artus Vierteljahrsch.“

Ogled po svetu.

Sicilija.

Ker ves svét obrača sedaj svoje oči v Sicilijo, kjer je Garibaldi kralju neapolitanskemu že vzel glavno mesto Palermo in se ustaja že dalje širi v Kalabrijo itd., ne bo menda odveč, ako ob kratkem popišemo to deželo, kjer se sedaj omenjene prekucije godé.

Sicilija je velik kos južne laške ali italijanske dežele pod kraljem neapolitanskim. Dežela ta, spodnjemu koncu škornje podobna, se le na severnem koncu derži s suho laško zemljo skupaj, namreč s papeževimi deželami; od vseh drugih strani pa je obdana od srednjega (tirenškega in joniškega) morja in pa od jadranskega.

Cela ta dežela pa se deli v dvojno, zato se to kraljestvo tudi imenuje kraljestvo obojne Sicilije, in to je tako-le: V podobi škornjice v morje stegnjene suhe zemlje je doli proti stopalu konec tako, da jo tukaj morje okoli in okoli obdaja. Če se pa tū vsedeš v ladijo in se pelješ po morji, prideš v dobri poli ure spet na suho zemljo pri mestu Messina imenovanem. Tukaj tedaj zlo ozko morje loči eno deželo od druge; ta kraj se imenuje ožina mesinska (faro di Messina).

Pervi veliko večji kos dežele, ki se gori s suho zemljo vkup derži in je za tega voljo le polotok, leži ta stran mesinske ožine in se imenuje Neapolitansko s poglavnim mestom Neapolj.

Drugi manjši kos dežele unstran mesinske ožine je na vseh krajih od morja obdan in se imenuje otok Sicilija (otok siciljski), kjer je Palermo poglavno mesto, kterege ima, kakor naši bravci že vedó, Garibaldi v svoji oblasti in odkodar dela dalje naprave, se polastiti celega otoka.

Tako je sedaj očitno, zakaj se kraljestvo to imenuje kraljestvo oboje Sicilije; en kos je polotok, drugi pa popolnoma otok.

Pervi kos — polotok Sicilija — se imenuje, kakor smo rekli, tudi Neapolitansko po glavnem mestu Neapolji. To Neapolitansko pa se deli v več krajin (provincij) in sicer tako, da 10 krajinam z različnimi imeni bolj na gorenji strani se pravi skupaj z eno besedo Abruco (Abruzzo), — 5 krajinam pa bolj na doljni strani se skupaj pravi Kalabrija (Calabria), — ali ob kratkem rečeno: Polotok Sicilija ali Neapolitansko se deli v Gorensko in Dolensko: unemu se pravi Abruco, temu Kalabrija. Povsod je dežela zlo gorata, zlasti pa tisti del, ki se ji prav za prav Abruco (Abruzzo ulteriore in Abruzzo citeriore) pravi, pa tudi Kalabrija je zlo gorato primorje. Apenini pa se pravi tistemu velikemu gorovju, ki se vleče gori od Rimskega skozi celo Neapolitansko noter doli do morja in objema mnogo večjih ali manjih dolin, med katerimi so nektere zlo rodovitne. Blizo mesta Neapolja je sloveča gora Vesuv, ki ogenj bljuje. — Cela ta dežela meri okoli 1500 milj po dolgem in širokem.

Drugi kos — popolnoma otok Sicilija — je ločena, kakor smo gori rekli od une in popolnoma plava v morji;